

Pozícia SAPIE k návrhu právneho predpisu Digital Markets Act

Slovenská aliancia pre inovatívnu ekonomiku si kladie za cieľ chrániť záujmy svojich členských firiem s ohľadom na pripravovanú legislatívu na národnej ako aj európskej úrovni. Kľúčovou oblasťou digitálneho priestoru sú digitálne trhoviská, teda priestory a platformy ponúkajúce jednotlivcom, ale aj malým a stredným podnikom, možnosť realizovať svoje podnikateľské aktivity. S o to väčšou pozornosťou naši členovia vnímajú zmeny zavádzané v rámci nového Aktu o digitálnych trhoch (Digital Markets Act).

SAPIE si uvedomuje, že doterajšia situácia z hľadiska regulácie digitálnych trhovísk si pýtala európsky prístup na harmonizáciu prístupov a odbúranie bariér, ktoré by bránili dobudovaniu jednotného digitálneho trhu. Zároveň si ale uvedomuje význam, ktorý tieto trhy majú pre obe strany obchodnej výmeny. Pre podnikateľov je to jedinečný priestor, ako v čase pandémie minimalizovať svoje operatívne náklady a pokračovať v obchodnej činnosti. Zároveň ich to motivuje v hľadaní a zapájaní nových technologických riešení do svojej podnikateľskej praxe. To bude viesť k vyššej miere učenia a zdieľania príkladov dobrej praxe v tomto náročnom období. V neposlednom rade však digitálne trhoviská umožňujú podnikateľom výrazne rozšíriť dosah svojich tovarov a služieb. Digitálny priestor minimalizuje negatívny dopad geografických vzdialeností, čo umožňuje aj malým podnikom a jednotlivcom uzatvárať obchody so zákazníkmi v druhej časti krajiny alebo naprieč hranicami.

Dôležitá je ale aj druhá strana tejto mince. V čase pandémie ako aj mimo nej sú digitálne trhoviská unikátnym miestom, kde môžu ľudia vo vzdialenejších častiach krajiny, alebo ľudia izolovaní z dôvodu veku či telesného postihnutia, dostať oveľa širšiu ponuku tovarov a služieb dostupnejším spôsobom, čím sa výrazne zvyšuje ich šanca žiť plnohodnotný život.

Práve na tieto faktory musíme pamätať pri snahe o aktualizáciu európskej legislatívy, najmä takej, ktorá má ambíciu predstaviť nové, harmonizované pravidlá pre ochranu hospodárskej súťaže v digitálnom priestore. Zatiaľ čo je tento cieľ chvályhodný a SAPIE ho plne podporuje, treba dbať na to, aby sme predišli možným nezamýšľaným dopadom. V tom horšom prípade môže totiž táto zmena priniesť neprimerané náklady, v podobe časových a finančných nákladov, pre podniky, ktoré ich budú musieť preniesť na zákazníkov alebo ukončiť svoju prevádzku a znížiť ponuku pre zákazníkov a teda aj tlak na vyššiu kvalitu a nižšie ceny. V tomto smere by sme radi upozornili na potenciálne negatívne dopady na rozširovanie a zvyšovanie kvality ponuky služieb a tovarov pre slovenských a európskych zákazníkov.

Návrh DMA sa zameriava v prvom rade na dodržiavanie zásad a nie na rozvoj a kultiváciu inováčného prostredia v Európe. Deje sa tak navyše v čase, kedy už Európska únia stráca oproti lídrom v oblasti digitálnych inovácií v Číne alebo Spojených štátoch. V tomto smere teda súčasný návrh riskuje nastavenie prostredia, ktoré bude dávať podnikom a zákazníkom nové prekážky v rámci digitálneho obchodu. To môže odrádzať nové inovatívne projekty alebo ich motivovať k odchodu vo fázach rozvoja na iné trhy, ktoré im v tejto kritickej fáze vyjdú viac v ústrety.

S cieľom ochrany spotrebiteľov vytvára nový návrh Aktu o digitálnych trhoch pravidlá,

ktoré sa majú vzťahovať iba na veľké trhoviská. Napriek tomu okrem kvantitatívnych kritérií pre definovanie týchto veľkých platforiem, by mal tento návrh dať relatívne široké možnosti európskym inštitúciám ako aj členským krajinám určiť, ktoré spoločnosti sú ešte pod hranicou pre veľké platformy. To vytvára prostredie právnej neistoty pre platformy na hranici týchto kritérií, kde budú ich povinnosti závislé od ad hoc rozhodnutia verejných inštitúcií. Zároveň ale tento návrh regulácie posilňuje motiváciu, aby platformy ostali pod hranicou tohto hodnotenia, neskvalitňovali svoje služby a dosah smerom k zákazníkom a navyše potenciálne presmerovali svoje perspektívne rastové digitálne technológie a investície na iné trhy, kde nebudú trestaní za úspech.

Tento návrh prichádza pre krajiny ako Slovensko v čase, kedy najslubnejší priestor pre opätovné naštartovanie ekonomického rozvoja existuje v digitálnom priestore. Práve digitálne trhy, ktoré v tomto ponúkajú poslednú možnosť pre mnohé podniky ako sa dostať ku zákazníkom, môžu implementovať nové riešenia a podporiť rozvoj digitálnych investícií. To môže byť kľúčovým aspektom naštartovania ekonomického rastu a stability prostredia pre zamestnancov aj spotrebiteľov. V tomto smere je oveľa efektívnejšie sa zamerať na efektívne využívanie existujúcich regulácií digitálnych platforiem.

Sem patria aj existujúce pravidlá hospodárskej súťaže, ktoré sa vzťahujú aj na digitálne platformy. Vďaka tomu je možné efektívne nastaviť pravidlá vzťahu vrátane pravidiel ochrany spotrebiteľa a vzťahu medzi podnikmi a ich zákazníkmi, pri maximálnej ochrane slobody podnikania a kvality podnikateľského prostredia. To špeciálne platí pri veľmi rýchlej súslednosti zavádzania nových regulácií bez toho, aby si Európska únia ponechala čas a priestor na vyhodnotenie účinnosti predošlých regulačných opatrení. Ako bolo spomenuté vyššie, predvídateľné podnikateľské prostredie si vyžaduje garancie podnikateľom, že ich investície a podnikateľské aktivity nebudú podliehať častým zmenám pravidiel. To sa bohužiaľ v súčasnej situácii začína diať bez vyhodnotenia úspešnosti predošlých zmien.

SAPIE ako aliancia združujúca inovatívne podniky preferuje prístup, ktorý by vytvoril jasné, predvídateľné a spravodlivé podmienky platné pre všetky podnikateľské subjekty v rámci sektora. Viaceré kľúčové aspekty, ktoré si vyžadujú pozornosť, sú nezávislé od veľkosti podnikateľských subjektov. Tie sa týkajú ochrany súkromia, osobných údajov, alebo vzťahov medzi podnikateľmi a zákazníkmi. Preto aj riešenia musia byť prinášané kombinujúce slobodu podnikania, podporu inovácií a zároveň jasne vymožiteľných pravidiel, ktoré sú únosné pre všetkých hráčov. To by viedlo k lepšiemu dosiahnutiu stanovených vzťahov.

Je nevyhnutné, aby nové pripravované legislatívne opatrenia, najmä na úrovni Európskej únie, smerovali k odstraňovaniu bariér a tvorbe skutočného jednotného digitálneho trhu a odstrániť prekážky brániace rýchlemu využívaniu technologických inovácií. To umožní Slovensku a Európskej únii dobiehať lídrov v technologickom rozvoji.